

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพการทำงานและความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตนิเทศศาสตร์พัฒนาการ โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังมหาบัณฑิตทุกรุ่น ตั้งแต่ผู้ที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2523-2531 จำนวน 138 คน และได้รับแบบสอบถามคืนมา 113 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.8 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยคิดเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. มหาบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในระหว่าง 31 ปี - 40 ปี ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ ตำแหน่ง อาจารย์ รองลงมาคือ ตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์ ระดับสูงสุด คือ ระดับ 10 ต่ำสุดคือ ระดับ 3 สังกัดกรมการฝึกหัดครูมากที่สุด ร้อยละ 17.4 และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมากที่สุด ร้อยละ 24.2

มหาบัณฑิตจบการศึกษามากที่สุดในปีการศึกษา 2525 จบน้อยที่สุดในปีการศึกษา 2529 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา 2 ปี และ 3 ปี ใกล้เคียงกัน จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุด ส่วนใหญ่จะมีงานทำก่อนเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่สอน มีอายุการทำงาน 11 ปีขึ้นไปมากที่สุด และส่วนใหญ่ทำงานตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา มีส่วนน้อยที่ได้ศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษาไป ส่วนใหญ่ได้ไปอบรม/ดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ

นอกจากจะทำงานประจำแล้ว ยังมีผลงานวิชาการด้วย โดยส่วนใหญ่จะทำงานให้บริการทางวิชาการโดยเป็นวิทยากร มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้าน ขาดแคลนบุคลากรหรือผู้ร่วมงานที่เข้มข้นมากที่สุด รองลงมาคือ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์

2. ความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับมากมี 2 ด้าน คือ ด้านการใช้ความรู้จากประสบการณ์ในการทำงาน และด้านสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน ส่วนด้านความก้าวหน้าในการทำงาน และด้านการใช้ความรู้จากการศึกษาในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4. เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิต ที่มีปัจจัยประชากรแตกต่างกันดังนี้คือ เพศ, ลักษณะการทำงาน, ทำงานตรงกับไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา, ได้ไปอบรม/ดูงานกับไม่ได้ไปอบรม/ดูงาน แล้วได้ผลดังนี้

4.1 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิต ที่มีลักษณะการทำงานแตกต่างกัน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในกลุ่มที่ทำงาน 4 ด้านต่อไปนี้ จะมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน 4 ด้านนี้ งานทั้ง 4 ด้านคือ

4.1.1 ผลิตสื่อ

4.1.2 สอน

4.1.3 บริหาร

4.1.4 วิจัย

ส่วนกลุ่มที่ทำงานด้านบริการทางวิชาการกับกลุ่มที่ไม่ได้ทำงานด้านนี้ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4.2 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตที่มีปัจจัยประชากรแตกต่างกันดังนี้คือ เพศ, ทำงานตรงกับไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา, ได้ไปอบรม/ดูงานกับไม่ได้ไปอบรม/ดูงาน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5. วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตที่มีอายุ, อาชีพ, อายุการทำงานแตกต่างกันได้ผลดังนี้ คือ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากการประเมินระดับความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตอยู่ในเกณฑ์มาก 2 ด้าน คือ ด้านการใช้ความรู้จากประสบการณ์ในการทำงาน และด้านสัมฤทธิ์ผลในการทำงานตามลำดับผู้วิจัยมีความเห็นดังนี้

ความพึงพอใจในด้านการได้ใช้ความรู้จากประสบการณ์ในการทำงาน เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า แม้ว่าอยู่ในระหว่างการศึกษาระดับปริญญาโทในสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ก็มีงานทำประจำอยู่แล้วถึงร้อยละ

81.1 (ตารางที่ 6 ในภาคผนวก) จึงสามารถนำประสบการณ์มาใช้ในการทำงานได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า มหาบัณฑิตส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในระหว่าง 31 ปี- 40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 54.5 (ตารางที่ 1) และมีอายุการทำงานอยู่ในช่วง 11 ปีขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ 48.65 จึงย่อมจะมีประสบการณ์มากและสามารถนำมาใช้ในการทำงานได้เป็นอย่างดี จนทำให้เกิดความพึงพอใจในด้านการได้ใช้ความรู้จากประสบการณ์ในระดับมาก

ความพึงพอใจด้านสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน มหาบัณฑิตมีความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับมากและเป็นลำดับที่ 2 ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ คานิ่ง นกแก้ว (2524 : 68) พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 3 โดยส่วนรวมมีความพึงพอใจต่อความสำเร็จของงานเป็นอันดับสอง ถ้าพิจารณาจากตารางที่ 14 จะเห็นว่าในเรื่องงานที่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงานของตน, ตามความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาและเสร็จตามกำหนดเวลามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเป็นกรณีพิเศษจะมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ในหน่วยงานส่งให้มาศึกษาต่อ เมื่อจบการศึกษาไปก็เป็นที่ยอมรับของหัวหน้างานจึงได้มอบหมายงานพิเศษให้ทำและประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี จนก่อให้เกิดความพึงพอใจในด้านนี้มีอยู่ในระดับสูงส่วนในเรื่องผลการทำงานที่ยังไม่เป็นไปตามคาดหวังของมหาบัณฑิตมากนัก (ค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง) อาจเป็นเพราะ โดยปกติแล้วมหาบัณฑิตส่วนใหญ่จะตั้งความหวังไว้สูง เพราะเห็นว่าการศึกษาระดับปริญญาโทแล้วควรจะต้องทำงานให้ได้ผลดีที่สุด อย่างน้อยก็คาดหวังในการทำงานไว้สูงกว่าตอนที่ยังไม่จบปริญญาโท แต่อย่างไรก็ตาม จากตารางนี้ชี้ให้เห็นว่าตามความคิดเห็นของมหาบัณฑิตแล้วก็ยังเห็นว่า ผลการทำงานของตนเองตามความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาก็ยังอยู่ในระดับที่สูงกว่าผลการทำงานตามความคาดหวังของตนเอง

2. จากการประเมินระดับความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลางมี 2 ด้าน คือ ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน และด้านการได้ใช้ความรู้จากการศึกษาในการทำงาน ผู้วิจัยมีความเห็นดังนี้

ความพึงพอใจด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ของมหาบัณฑิตจัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ตรงกับผลงานวิจัยของ นิยม ศรีวิเศษ (2521 : 47-50) พบว่า ข้าราชการส่วนจังหวัดตำแหน่งครูมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในปัจจัยความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ลักษณะของงาน การปกครองบังคับบัญชา สภาพแวดล้อมในการทำงาน และเงินเดือน ถ้าพิจารณาจากตารางที่ 15 จะเห็นว่ามหาบัณฑิตมีความพึงพอใจมากที่สุดที่ได้รับมอบหมายงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบมากขึ้น ส่วนในเรื่อง โอกาสได้เข้าร่วมประชุมสัมมนา, การศึกษาต่อ, การได้เลื่อนตำแหน่งตามความรู้ และความก้าวหน้าในอาชีพนั้น มี

ความพอใจในระดับใกล้เคียงกัน ส่วนในข้อการได้รับการพิจารณาความดีความชอบเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษนั้น จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามหาบัณฑิตส่วนใหญ่รับราชการ ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า การพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษนั้นในแต่ละหน่วยงานมีอยู่จำนวนจำกัดเป็นโควตา ซึ่งบางแห่งเวียนกันไปแต่ละกองหรือแผนก บางแห่งให้อำนาจผู้บังคับบัญชาพิจารณาตามความเหมาะสม ดังนั้นจึงอาจเกิดความไม่ยุติธรรมหรือเกิดการลาเอียงขึ้นได้ จึงทำให้ไม่เป็นที่พอใจของมหาบัณฑิตหรือพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำ

ความพึงพอใจด้านการได้ใช้ความรู้จากการศึกษาในการทำงานของมหาบัณฑิตจัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า มหาบัณฑิตใช้ความรู้จากกลุ่มวิชาทฤษฎีมากกว่ากลุ่มวิชาอื่น ๆ และกลุ่มวิชาที่ใช้น้อยที่สุดคือกลุ่มวิชาทางด้านสถิติ คอมพิวเตอร์ และวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามหาบัณฑิตส่วนใหญ่ รับราชการและทำหน้าที่ตำแหน่งอาจารย์มากที่สุด ดังนั้น จึงต้องใช้วิชาการทฤษฎีต่าง ๆ สอนนักศึกษา พร้อม ๆ กับสอนทางด้านการผลิตสื่อและวางแผนสื่อด้วยส่วนวิชาทางด้านสถิติ คอมพิวเตอร์และวิจัย ใช้น้อยที่สุดอาจเป็นเพราะว่า มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานวิจัย ซึ่งจะเห็นได้จากหัวข้อลักษณะงานที่ปฏิบัติ มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ทำงานสอน งานวิจัยเป็นงานลำดับสุดท้าย

3. จากการประเมินระดับความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตโดยส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์ปานกลางนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของประศักดิ์ นียากร (2512 : 103) พบว่า สภาพความพึงพอใจในงานของอาจารย์วิทยาลัยครูส่วนรวมทั่วไปแล้วอยู่ในระดับกลาง แต่ความพึงพอใจเฉพาะเรื่องเงินเดือนและสวัสดิการอยู่ในระดับต่ำ ความพึงพอใจเฉพาะเรื่องศักดิ์ศรีของอาชีพอยู่ในระดับสูง ถ้าพิจารณาจากตารางที่ 16 จะเห็นว่า มหาบัณฑิตมีความพึงพอใจด้านการได้ใช้ความรู้จากประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในลำดับแรก นอกนั้นก็เรียงตามลำดับมาจนถึงความพึงพอใจด้านการได้ใช้ความรู้จากการศึกษาในการทำงานเป็นลำดับสุดท้าย

สำหรับความพึงพอใจด้านการได้ใช้ความรู้จากการศึกษาในการทำงานของมหาบัณฑิตที่อยู่ในลำดับสุดท้าย เมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. มหาบัณฑิตบางส่วนโดยเฉพาะในรุ่นแรก ๆ (ปีการศึกษา 2523 ขึ้นมา) จบการศึกษาไปนานแล้ว อาจจะนึกย้อนหลังไม่ค่อยได้ในเรื่องการใช้วิชาความรู้จากการศึกษาในการทำงานจึงทำให้กรอกข้อมูลได้ไม่ตรงกับความเป็นจริงนัก

2. มหาบัณฑิตส่วนใหญ่มีอายุมาก มีอายุการทำงานมานาน ย่อมจะมีประสบการณ์มากและส่งผลให้มีสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน และมีความก้าวหน้าใน

การทำงานมากเช่นกัน ดังนั้น เมื่อมาเปรียบเทียบกับการใช้ความรู้จากการศึกษาในการทำงานก็ย่อมจะมีมากกว่าแน่นอน

3. นอกจากนี้ปัญหาในการปฏิบัติงานข้อหนึ่งของมหาบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามกลับมาก็คือ พื้นฐานความรู้ยังไม่เพียงพอ (ร้อยละ 15.0) ซึ่งข้อนี้อาจจะส่งผลต่อความพึงพอใจด้านการได้ใช้ความรู้จากการศึกษาในการทำงาน ทำให้จัดอยู่ในลำดับสุดท้ายก็ได้

4. ผลการเปรียบเทียบสภาพความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตที่มีปัจจัยประชากรแตกต่างกันมีข้อที่น่าสนใจ เกิด ดังนี้

1. เมื่อพิจารณาในเรื่องเพศพบว่า มหาบัณฑิตชายกับหญิงต่างก็มีความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง และทั้งชายและหญิงมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประศักดิ์นิยากร (2512:103) ที่พบว่า สภาพความพึงพอใจในงานของอาจารย์วิทยาลัย ครูชายกับอาจารย์หญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มนุษย์ บุญเชิด (2518 : บทคัดย่อ หน้า จ.) พบว่าความรู้สึกพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มศึกษานิเทศก์ชายกับหญิง และ Miller & Muthard (1965 : 280) พบว่า เพศชายกับหญิงไม่ได้มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน

2. สำหรับลักษณะงานที่ปฏิบัติพบว่า มหาบัณฑิตมีความพึงพอใจในลักษณะงานที่ทำอันได้แก่ งานผลิตสื่อ, สอน, บริหาร, วิจัย, บริการทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม ศรีวิเศษ (2521 : หน้า 47-50) ที่พบว่า ข้าราชการส่วนจังหวัดตำแหน่งครูเขตการศึกษา 9 มีความพึงพอใจระดับปานกลางในปัจจัยความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ลักษณะของงาน การปกครอง บังคับบัญชาสภาพแวดล้อมในการทำงาน และ เงินเดือน

เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตที่ทำงานด้านผลิตสื่อ, สอน, บริหาร, วิจัย, กับมหาบัณฑิตที่ไม่ได้ทำงานใน 4 ด้านนี้ พบว่า มีความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ทำงาน 4 ด้านนี้ มีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน 4 ด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิบูลย์ แมนสถิตย์ (2530 : บทคัดย่อ หน้า จ.) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ คือ ความสำเร็จในการทำงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และ เงินเดือน และวอน ฮอลเลอร์ บี กิลเมอร์ และคณะ (1966 : 280-283) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อ

ความพึงพอใจในการทำงานไว้ 10 ประการ ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน บริษัทและการจัดการ ค่าจ้าง เป็นต้น และสุดท้ายคือลักษณะงานที่ทํา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติ หากได้ทำงานตรงตามความต้องการและความถนัดก็จะเกิดความพึงพอใจ

มหาวิทยาลัยนิเทศศาสตร์พัฒนาการก็เช่นเดียวกัน คือต้องการทำงานที่ตนเองมีความรู้ ความสามารถ อันได้มาจากการศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการโดยตรง จึงจะทำให้เกิดความพึงพอใจซึ่งงานดังกล่าว ได้แก่ งานสอน, งานผลิตสื่อ-วางแผนสื่อ ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยใดได้ทำงานเหล่านี้ก็จะเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ทำงานเหล่านี้ ทั้งนี้จะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของผู้ที่สอนกับผู้ที่ไม่ได้สอนเท่ากับ 3.64 กับ 3.24 และค่าเฉลี่ยของผู้ที่ได้ทำงานผลิตสื่อกับผู้ที่ไม่ได้ทำงานผลิตสื่อเท่ากับ 3.62 กับ 3.35

นอกจากนี้ในกลุ่มที่ได้ทำงานบริหารจะพึงพอใจในการทำงานต่างจากพวกที่ไม่มีโอกาสได้ทํา คือมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าโดยผู้ที่ได้จากค่าเฉลี่ย (3.68 กับ 3.27) ทั้งนี้เนื่องจากงานบริหารดูเหมือนจะเป็นเป้าหมายสูงสุดของคนทำงานทุกคน เพราะจะเป็นตัวชี้ถึงความก้าวหน้าในการทำงานของคน ๆ นั้นได้เป็นอย่างดี

ส่วนในเรื่องของความพึงพอใจในการทำงานของผู้ที่ได้ทำงานวิจัยจะแตกต่างกับผู้ที่ไม่ได้ทำงานวิจัย คือผู้ที่ได้ทำงานวิจัยจะมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่า โดยผู้ที่ได้จากค่าเฉลี่ย (3.67 กับ 3.34) พอจะอภิปรายผลได้ว่า โดยปกติงานวิจัยนั้นถือเป็นงานที่ทุกคนให้ความสนใจ หากมีโอกาว่างหรือมีเวลาก็จะสนใจทำงานด้านนี้ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยนิเทศศาสตร์พัฒนาการแล้วส่วนใหญ่จะมีอาชีพรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ ซึ่งถือได้ว่างานรองจากการสอนก็คือ งานวิจัย และผลการวิจัยก็จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับการก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของคนที่ได้ทํางานวิจัยด้วย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าพวกที่มีโอกาสทำงานด้านใดด้านหนึ่งใน 4 ด้านนี้จึงมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าพวกที่ไม่มีโอกาสได้ทำงาน 4 ด้านนี้

3. เมื่อพิจารณากลุ่มที่ได้ทำงานตรงกับไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมาแล้วไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องความพึงพอใจ จะตรงกับงานวิจัยของ มนูญ บุญเชิด (2518 : บทคัดย่อ หน้า จ.) ที่ว่าความรู้สึกพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในกลุ่มศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในหมวดวิชาตรงตามความรู้ความสามารถกับกลุ่มที่ปฏิบัติงานไม่ตรงตามความรู้ ความสามารถ

เหตุที่ความพึงพอใจในการทำงานของมหาวิทยาลัยที่ได้ทำงานตรงกับไม่ตรงสาขาวิชาที่เรียนมา ไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะว่ามีมหาวิทยาลัย

เพียงร้อยละ 23.9 เท่านั้นที่ทำงานไม่ตรง ซึ่งนับว่าน้อย และถ้าพวกเขาเหล่านี้แต่เดิมก่อนเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทไม่ได้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับนิเทศศาสตร์เลย หรือเกี่ยวข้องน้อยมากต่อมาเมื่อจบการศึกษาไปก็ไม่ได้เปลี่ยนงาน นั่นหมายความว่ายังคงทำงานในหน้าที่เดิมแต่มีความมั่นคง ก้าวหน้ามากขึ้น มีอายุการทำงานมากขึ้น จึงก่อให้เกิดความพึงพอใจในงานขึ้นได้ แม้ว่าจะทำงานไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา และความพึงพอใจนั้นก็อยู่ในระดับที่ไม่ต่างจากพวกที่ได้ทำงานตรงกับสาขาวิชาที่ได้เรียนมา

4. เมื่อพิจารณาพวกที่ได้ไปอบรม/ดูงานกับพวกที่ไม่ได้ไปอบรม/ดูงานแล้ว ไม่พบความแตกต่างกันในเรื่องความพึงพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีมหาบัณฑิตเพียงส่วนน้อยที่ไม่ได้ไปอบรมคือมีเพียงร้อยละ 26.5 และพวกเขาเหล่านี้แม้จะไม่ได้ไปอบรม/ดูงาน ก็สามารถขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

5. ในด้านอายุ อาชีพ และอายุการทำงาน ไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจของมหาบัณฑิตแตกต่างกันนี้อาจเป็นเพราะว่า

ในเรื่องอายุ จะสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรุง ผาสวรรณ (2515 : 60-70) ที่ว่าอายุ สถานที่ปฏิบัติราชการ และระดับการศึกษาของครูอาชีวศึกษาในประเทศไทย ไม่ได้ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในอาชีพแต่อย่างใด

ในเรื่องอาชีพ ไม่พบความแตกต่างกันในเรื่องความพึงพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาชีพโดยส่วนใหญ่ของมหาบัณฑิตนั้นจะรับราชการ (ร้อยละ 76.8) มีเพียงส่วนน้อยที่ทำอาชีพอื่น ดังนั้นพวกที่มีอาชีพรับราชการเหมือนกัน จึงมีความพึงพอใจที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งถ้าหากมีอาชีพอื่นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับอาชีพรับราชการแล้วก็อาจจะส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกันก็เป็นได้

ในเรื่องอายุการทำงาน จะสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชาติ แก้วใส (2518 : 62-70) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบปรากฏว่า สังเกต อายุราชการ และวุฒิทางครู โดยส่วนรวมไม่ทำให้ความรู้สึกรู้สึกต่อองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูแตกต่างกัน และคานึง นกแก้ว (2523 : หน้า จ-ฉ) พบว่า ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงานระหว่างครูอาจารย์ ที่มีอายุราชการต่างกันโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การศึกษาสถานภาพการทำงานและความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตนิเทศศาสตร์พัฒนาการนี้ ทำให้มองเห็นภาพรวมของสภาพการทำงานทั่ว ๆ ไป และทราบถึงระดับความพึงพอใจในการทำงานว่าอยู่ในระดับปานกลาง

และได้ทราบว่าลำดับที่ของความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร และมีปัจจัยทางด้านลักษณะการทำงานเพียง 4 ด้าน คือ งานผลิตสื่อ สอน บริหาร และวิจัย ที่ทำให้เกิดผลต่อความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกัน จึงขอเสนอแนะแนวทางปรับปรุงไว้ดังนี้

1. ในเรื่องระดับความพึงพอใจในการทำงาน และลำดับที่ของความพึงพอใจในด้านการได้ใช้ความรู้จากการศึกษานั้น เห็นควรให้สาขาวิชามีการปรับปรุงการเรียน การสอน ตามที่มหาบัณฑิตได้เสนอแนะมา พร้อม ๆ กับทำการวิจัย ติดตามผล การเรียน การสอนของสาขาวิชาไปด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยให้ระดับความพึงพอใจในด้านการได้ใช้ความรู้จากการศึกษาในการทำงานสูงขึ้นกว่านี้และไม่ได้จัดอยู่ในลำดับสุดท้าย เมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจในด้านอื่น ๆ ซึ่งก็จะช่วยส่งผลให้ความพึงพอใจโดยรวมมีมากขึ้นกว่าเพียงความพึงพอใจในระดับปานกลาง

2. ควรมีการประสานงานระหว่างสาขาวิชากับหน่วยงานที่สนใจจะส่งข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่มาศึกษาต่อในระดับปริญญาโทสาขาวิชานี้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกันว่า สาขาวิชานี้สอนไปแล้วจะได้ความรู้ในเรื่องใดบ้าง และหน่วยงานจะเสนอแนะให้สาขาวิชาสอนเพิ่มเติม ขยายความรู้ในด้านใดบ้าง เพื่อช่วยให้ข้าราชการที่มาเรียนต่อ ได้ความรู้มากขึ้น และได้ความรู้ตรงกับที่หน่วยงานต้องการซึ่งจะก่อให้เกิดความพึงพอใจในด้านการได้ใช้ความรู้จากการศึกษามากขึ้นซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานตามมา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิต กับความพึงพอใจในการทำงานของผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต

2. ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้ โดยศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติมให้มากขึ้นกว่านี้ ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกันออกไป

3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของมหาบัณฑิตจากสาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับมหาบัณฑิต จากวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อช่วยให้ทราบถึงความพึงพอใจในการทำงานโดยภาพรวมของพวกที่จบทางด้านนิเทศศาสตร์พัฒนาการ